

NIEUWSBRIEF

'BOUWTECHNIEK UIT DE STEIGERS'

Nieuwsbrief VMBO
Platform Bouwtechniek

Nummer 1 - mei 2001

Van de redactie

De Nieuwsbrief 'Bouwtechniek uit de steigers' is in de eerste plaats een middel om informatie vanuit de impulsprojecten door te geven aan u als docent bouwtechniek. We hopen dan ook dat we met deze informatie in een behoefte voorzien. Om dit te weten te komen, stellen we uw reacties zeer op prijs. In volgende nummers van deze nieuwsbrief zouden we graag gebruik willen maken van uw reacties, vragen en opmerkingen. Een tweerichting-communicatie is immers goed voor de impulsprojecten en goed voor uw afdeling bouwtechniek. Er is dan ook niets op tegen ook andere onderwerpen aan de orde te stellen dan alleen zaken rond de impulsprojecten. We hopen dat de Nieuwsbrief hierdoor ook na het impulsproject bestaansrecht heeft.

De Nieuwsbrief zal tot augustus 2002 vijf keer verschijnen. We zullen er projectresultaten in presenteren, we laten gebruikers aan het woord, melden nieuwe ontwikkelingen, we kondigen bijeenkomsten aan en geven aan op welke wijze producten en diensten zijn te verkrijgen.

Inhoud

- Van de redactie
- Impulsproject Bouwtechniek voortvarend uit de steigers
- Organisatie van het impulsproject
- Indeling van projecten in clusters
- Verblijfsduur in het vmbo
- ToekomstPas
- Bouwen aan je toekomst
- Secretariaat Platform verhuisde
- Nieuwe publicaties

Impulsproject Bouwtechniek voortvarend uit de steigers

Als Platform Bouwtechniek zijn we trots u deze eerste Nieuwsbrief te kunnen aanbieden.

De eerste klap is een daalder waard; ik doel hierbij op het hoge aantal inschrijvingen (meer dan 300) op het scholingsaanbod dat we medio maart via de cursuscatalogus aan 'het veld' gedaan hebben. Dit zegt niet alleen iets over de betrokkenheid van de docenten bouwtechniek bij het vernieuwde vmbo, maar ook iets over het aanbod dat kennelijk in een behoefte voorziet.

Nu de uitvoering nog... Maar gezien de voorbereidingen die in volle gang zijn, heb ik hier alle vertrouwen in.

Elders in deze Nieuwsbrief geeft de projectleider een overzicht van de gang van zaken rond de 22 impulsprojecten bouwtechniek en de betekenis ervan voor het bouw-

techniekonderwijs voor leerlingen, docenten en scholen.

Hoewel de aansluiting tussen vmbo en secundair beroepsonderwijs en de inhoudelijke vernieuwing 'op papier' geregeld zijn, bestaan er nog de nodige onzekerheden over het tijdig beschikbaar zijn van onderwijsleerproducten, bevoegd versus bekwaam, arbozorg, inrichting en organisatie vaklokaal, afstemming met ROC's, didactische vernieuwing, 'van onderwijzen naar begeleiden van leren', ict, enz. De verschillende impulsprojecten proberen op de hierboven genoemde 'zorgpunten' concrete oplossingen en aanbevelingen te bieden.

Ik hoor u denken: "Sommige zaken hadden eerder gemoeten, we starten immers in augustus 2001". Maar als ik kijk naar de andere

afdelingen die in de eerste tranche (augustus 2000) zaten, durf ik te stellen dat we ondanks het feit dat we in de tweede tranche (januari 2001) gestart zijn, bij de koplopers behoren. We hebben met een consortium van aanbieders van projecten te maken en dus met een complexe organisatie en communicatie. Bovendien stelt onze projectorganisatie kwaliteit terecht boven haastwerk.

Ook uw schoolleiding wordt regelmatig separaat geïnformeerd over de impulsprojecten bouwtechniek en het is zaak tijdig de organisatie en inrichting van uw afdeling per augustus a.s. met de beleidsmakers in uw school af te stemmen. In het licht van het gezegde 'Niet het vele is goed, maar het goede is veel', zal het de kunst zijn dat u in de sectie bouwtechniek de juiste prioriteiten weet te stellen.

Hans Scheres
voorzitter Platform vmbo-bt

Organisatie van het impulsproject 'Bouwtechniek uit de steigers'

Het Platform Bouwtechniek vmbo geeft leiding aan het landelijk impulsproject. Het platform heeft er voor gekozen zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande projecten en initiatieven van anderen. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering en oplevering van de projecten ligt overigens bij de verschillende initiatiefnemers.

Meestal zijn dit de landelijke organen beroepsonderwijs, als vertegenwoordiger van de bedrijfstakken. Het betreft de Bouwradius Groep (timmeren, metselen), het Opleidingscentrum SVS (schilderen, stucadoren), de SBW Opleider voor de Infrastructuur en de SH&M (hout en meubel). In een aantal gevallen betreft het initiatieven van onderwijsverzorgingsinstellingen (SLO en KPC Groep). Daar waar het platform geen initiatieven heeft aangetroffen en dit wel noodzakelijk achtte - zoals bijvoorbeeld het ontwikkelen van een toetsenbank - heeft het platform zelf het voortouw genomen om een dergelijk project op te starten.

De looptijd van het impulsproject is van 1 januari 2001 tot aan augustus 2002. Op 17 januari 2001 zijn de verschillende deelprojecten middels een startconferentie officieel van start gegaan

Sturing geven aan het impulsproject

Om slagvaardig te kunnen werken, heeft het platform de feitelijke aansturing van het project in handen gelegd van een stuurgroep. Hierin zijn vertegenwoordigd: het dagelijks bestuur van het Platform vmbo Bouwtechniek, de vier betrokken landelijke organen, de ROC's (Bve-Raad), het ministerie van OC&W, de VVO en een vertegenwoordiger van de onderwijsverzorgingsinstellingen (KPC Groep).

De stuurgroep voert de centrale regie over de 22 deelprojecten. De belangrijkste taak daarbij is de afstemming tussen de deelprojecten en de communicatie naar de scholen en docenten toe. Immers, de uitkomsten van de deelprojecten zijn bedoeld voor leerlingen en docenten in het vmbo. Maar ook

de (verbetering van de) samenwerking met ROC's, samenwerkingsverbanden van de bedrijfstakken en andere vmbo-scholen vormen belangrijke onderdelen van het project.

De stuurgroep stuurt waar nodig bij, bewaakt inhoudelijk de voortgang en controleert de besteding van de middelen. Een projectbureau staat de stuurgroep voor de dagelijkse uitvoering van deze taken bij. Het projectbureau is fysiek ondergebracht bij SAOB B.V. (Samenwerkende Adviseurs en Onderzoekers voor de Bouw) te Ede. Als projectleider fungeert ir. S.H. Hoekstra.

Meerwaarde van de projectenorganisatie

Alle projecten worden uitgevoerd in de projectenorganisatie van bouwtechniek uit de steigers. Doel van de projectenorganisatie is dat de afzonderlijke projecten in samenhang worden uitgevoerd. Dat betekent niet dat de projectenorganisatie de verantwoordelijkheid overneemt voor de organisatie en het resultaat van de afzonderlijke projecten. De initiatiefnemers blijven zelf verantwoordelijk voor hun eigen projecten. Ook het belang dat de verschillende initiatiefnemers zelf hebben bij het investeren in het vmbo, zoals het vergroten van de instroom in hun branche blijft de verantwoordelijkheid van de afzonderlijke initiatiefnemers. Ze houden alle mogelijkheden om zich te profileren met hun projecten.

De projectenorganisatie heeft als doel communicatie en informatie-uitwisseling tussen projecten onderling in gang te zetten. Tevens wordt een gecoördineerde informatievoorziening naar de scholen opgezet.

Twee implementatieconferenties

Er staan gedurende de looptijd van het landelijk impulsproject twee implementatieconferenties op het programma voor docenten van het vmbo en de regionale opleidingscentra en voor vertegenwoordigers van samenwerkingsverbanden, landelijke orga-

Ir. S.H. Hoekstra

nen en andere betrokkenen. De eerste implementatieconferentie is gepland op **6 juni 2001**. Dit is tevens de landelijke vmbo-docentendag.

Nieuwsbrief en website

Gedurende de looptijd van het project worden vmbo-docenten en andere geïnteresseerden niet alleen via deze Nieuwsbrief, maar ook middels een website geïnformeerd over de voortgang van het impulsproject en de verschillende deelprojecten.

Deze website biedt voor docenten en andere betrokkenen de mogelijkheid om snel informatie over doelstellingen, looptijd, betrokkenen en resultaten van deelprojecten te verkrijgen. De website vermeldt de meest actuele gegevens over het impulsproject en de verschillende deelprojecten.

In principe kunnen docenten en andere gebruikers via de website zelf contact opnemen met projectleiders van deelprojecten in het kader van het impulsproject. De website is te vinden op het adres: **www.vmbo-loket.nl**. Op deze site is voor ieder vmbo-platform een pagina gereserveerd, dus ook voor bouwtechniek. Volgens plan is de site vanaf 15 april 'in de lucht'.

Ir. S.H. Hoekstra

Projectbureau Impulsproject
'Bouwtechniek uit de steigers'
Tel. 0318 - 650850
E-mail: hoekstra@saob.nl

Indeling van projecten in clusters

Om de meerwaarde van de projectenorganisatie, zoals het verbeteren van de communicatie tussen deelprojecten, te bereiken zijn gelijksoortige projecten in twee clusters met een eigen thema ondergebracht.

In cluster 1:

Een praktijkgerichte afdeling bouwtechniek, zijn alle projecten ondergebracht die direct een bijdrage leveren aan de invoering en organisatie van de examenprogramma's in de klas.

In cluster 2:

Regionale samenwerking, zijn alle projecten ondergebracht die een bijdrage leveren aan een ononderbroken leerweg tussen voorbereidend beroepsonderwijs (vmbo) en beroepsonderwijs (mbo).

In de projectenorganisatie zijn twee clusterrapporteurs aangesteld; dit zijn Esther Klaassen (Bouwradius) en Wim Kluvers (SLO). Naar de stuurgroep van het impulsproject hebben zij als taak informatie uit verschillende deelprojecten op een overzichtelijke wijze te verzamelen en te presenteren. Voor de deelprojecten hebben zij als taak een bijdrage te leveren aan de voorbereiding van de implementatie en de werkconferenties om de onderlinge communicatie van deelprojecten te stimuleren. Tot slot leveren ze een bijdrage aan de informatievoorziening naar betrokken actoren, maar ook zoals bij deze nieuwsbrief naar docenten en andere belangstellenden. U hoort nog van hen!

Impulsprojecten: de deelprojecten

Project 1.1 Organisatie- en inventarisadvies voor de afdeling

Over de organisatie en inventaris van de afdeling bouwtechniek komen op verschillende plaatsen momenteel veel vragen binnen. Dit is begrijpelijk; veel scholen gaan immers met de invoering van het derde leerjaar voor de deur plannen maken om hun leeromgeving aan de nieuwe wensen aan te passen. SLO en Deloitte & Touche (velen kennen de laatste beter als ICS) hebben in het jaar 2000 uitgebreid informatie verschaft aan alle scholen over dit onderwerp. SLO

CLUSTER 1: Een praktijkgerichte afdeling bouwtechniek (coördinatie: W. Kluvers, SLO)

NAAM DEELPROJECT	PROJECTLEIDER	INGEDIEND DOOR
1.1 Organisatie- en inventarisadvies afd. bt	W. Kluvers	SLO/ICS
1.2 Implementatiewijzer bouwtechniek	drs. A.J.J. van der Burg	KPC Groep
1.3 Vmbo-instructiekaarten	R. van de Water	Bouwradius
1.4 Beeldmateriaal infrastructuur	D. Meijer	SBW
1.5 Facilitair implementatiepakket schilderen	F. Steenbergen mevr. A. Verboon	SVS
1.6a Bevorderen deskundigheid docenten	N.A.M. van Rooij	Platform vmbo Bouwtechniek
1.6b Scholingsplan infra	D. Meijer	SBW
1.6c Praktijkstage infra	D. Meijer	SBW
1.7 Instroombevordering docenten	mevr. drs. E. Klaassen	Bouwradius
1.8a Ontwikkelen toetsenbank	H. van den Heuvel	Platform vmbo Bouwtechniek
1.8b Certificaat infrastructuur	D. Meijer	SBW
1.9 Ontwikkelen leermiddelen hout en meubel	T.de Jong/ mevr. Ph. Polders	SH&M
1.10 Inhoudelijke en onderwijskundige vernieuwing kaderberoepsgerichte leerweg	H.v.d. Heuvel W.Verhoog	Platform vmbo Bouwtechniek

heeft aan alle scholen een advies inventarislijst beschikbaar gesteld en ICS heeft tijdens een regiobijeenkomst informatie gegeven over het inrichten van een nieuwe leeromgeving voor de afdeling bouwtechniek.

Wij beseffen dat meer informatie altijd welkom is. Daarom start de SLO op korte termijn met een project dat aanvullende informatie moet opleveren voor docenten om hun leeromgeving aan te passen aan de wensen die voortkomen uit de invoering van de nieuwe examenprogramma's.

Dit doen we samen met Deloitte & Touche en het platform bouwtechniek. Tevens hebben we het project ingebracht onder de projectenorganisatie van "Bouwtechniek uit de steigers"

In aanvulling op eerdere inspan-

ningen zijn we van plan vier producten op te leveren:

1. Raamwerk/voorbeeld lokalenplan
  2. Raamwerk programma van eisen voor de nieuwe leeromgeving
  3. Plan van aanpak voor de organisatie van de lespraktijk en een nieuwe didactiek
  4. Raamwerk plan van aanpak voor uitvoering van de vernieuwing van de leeromgeving
- Verder zijn nieuwe voorlichtingsbijeenkomsten in het kader van de regionale bijeenkomsten gepland en zijn we van plan een scholingsadvies/plan op te stellen.

Bij de uitvoering van de verschillende activiteiten zullen we docenten raadplegen om een zo goed mogelijk op docenten afgestemd

CLUSTER 2: Regionale samenwerking
(coördinatie mevr. E. Klaassen, Bouwradius)

NAAM DEELPROJECT	PROJECTLEIDER	INGEDIEND DOOR
2.1 Blauwdruk voor regionale samenwerking	drs. J.A.H. Bijlhout	Platform vmbo Bouwtechniek
2.2 Adoptieplan	F. Steenbergem/R. Brans	SVS
2.3 Versterken regionale overlegstructuur	H. Vrancken	Bouwradius
2.4 Voorlichtingsruiten	A. Droogendijk	Bouwradius
2.5 Versterken regionale samenwerking	T.de Jong/ mevr. Ph. Polders	SH&M
2.6a Aansluiting vmbo-mbo	T.de Jong/ mevr. Ph. Polders	SH&M
2.6b Ontwikkelen vrijstellingsbeleid	T.de Jong/ mevr. Ph. Polders	SH&M
2.7 Regiobijeenkomsten infrastructuur	D. Meijer	SBW
2.8 Stagewerkboek	A. Vermonden	Bouwradius

resultaat te bereiken. Om deze producten te maken moet veel werk door ons worden verzet. Het raadplegen van docenten is daarbij van groot belang, maar daarvoor is extra tijd nodig. We hopen de eerste producten rond de zomervakantie beschikbaar te hebben.

Wim Kluvers (SLO)
Projectleider

Project 1.5 Facilitair implementatiepakket schilderen

Veel vmbo-scholen hebben nog weinig of geen ervaring met het onderwijs in de onderdelen schilderen, stucadoren en reclame & decoratieve technieken. Omdat deze onderdelen in het Gemeenschappelijk Kerndeel en gedeeltelijk ook in het Intrasectorale programma van het nieuwe examenprogramma Bouwtechniek voorkomen, is het belangrijk hier aandacht aan te besteden. Het project 'Facilitair implementatiepakket' is opgezet om de docenten te helpen bij het inrichten van het onderwijs voor deze onderdelen. De uitkomst van het project is als volgt:

Er komt een inrichtingsadvies voor de lokalen waarbij rekening wordt gehouden met de gestelde arbo- en milieu-eisen. Daarnaast bevat het advies een overzicht van aan te

schaffen materiaal en gereedschap om de inventaris compleet te maken. Hierbij gelden de exameneisen, de werkstukken uit de gebruikte lesmethodes en het basisinventarisadvies van het SLO als uitgangspunten. Ook zal per exameneenheid worden aangegeven welke inventaris, materiaal en gereedschap uit het advies nodig zijn om uitvoering te geven aan het onderwijs. Op deze manier geldt het advies zowel voor de scholen die deze onderdelen alleen in het Gemeenschappelijk Kerndeel aanbieden als voor de scholen die het Intrasectorale programma aanbieden.

Dit advies gaat samen met een aantrekkelijk aanbod vanuit Opleidingscentrum SVS met betrekking tot de financiering binnenkort naar de scholen. In het advies zal de concrete invulling van dit aanbod (bv. gezamenlijke inkoop waardoor kortingen mogelijk zijn) duidelijk worden gemaakt.

Annet Verboon (SVS)
Projectleider

Project 1.6a Bevorderen deskundigheid docenten

Een van de projecten van 'Bouwtechniek uit de steigers' dat uitgevoerd wordt onder het motto 'Professional in het beroepsonderwijs' is de nascholing van docenten. Onder de projectleiding van het platform werken Bouwradius, Fontys, Opleidingscentrum SVS, Stichting Hout en Meubel en Opleidingscentrum Infra samen aan een pakket van cursussen. Het project heeft als doel de vernieuwende onderwerpen uit het nieuwe examenprogramma aan te bieden in een groot aantal cursussen. Alle cursussen voor het voorjaar 2001 zijn opgenomen in de cursuscatalogus die in maart aan alle scholen met een afdeling bouwtechniek is verzonden. Uit de reacties van directies en docenten blijkt het cursusaanbod goed in de behoefte te voorzien. De afdelingen bouwtechniek willen voorbereid starten aan de uitvoering van het nieuwe examenprogramma.

Het project mag reeds een succes genoemd worden omdat zich inmiddels ruim 300 docenten aangemeld hebben. Zij zullen de komende maanden deelnemen aan de diverse cursussen. Het aanbod van cursussen die genoemd zijn in de catalogus zal herhaald worden in het volgende cursusjaar. Ook zal er een uitbreiding van cursussen komen. Deze hebben dan betrekking op het vierde leerjaar. Dit aanbod zal in september naar de scholen gestuurd worden.

Verblijfsduur in het vmbo

Sedert de invoering van het LBO/LAVO Besluit (1973) konden scholen voor LBO op basis van artikel 31 van dat besluit leerlingen de gelegenheid bieden zich te herprofilieren gedurende één jaar naar een ander niveau of naar een ander diploma.

Met de komst van het vbo in 1993 is aan deze mogelijkheid voor leerlingen geen einde gekomen.

De situatie is wel veranderd met de invoering van het vmbo. In de

Wet op het Voortgezet Onderwijs is recentelijk (november 1999) in artikel 27 een wettelijk toegestane verblijfsduur van vijf jaar voor het volgen van een opleiding in het vmbo voorgeschreven. Slechts in zeer bijzondere gevallen kan de inspectie van het voortgezet onderwijs toestemming verlenen daarvan af te wijken.

Momenteel is het op grond van artikel 6 uit het Formatiebesluit niet uitgesloten geslaagde leerlingen in het vbo binnen de termijn van vijf jaar een tweede diploma te laten halen. Ten behoeve van deze leerlingen kan, op grond van

het eerder behaalde diploma, de inhoud van het onderwijsaanbod zodanig worden geregeld dat het mogelijk is een tweede diploma in de termijn van één schooljaar te behalen.

Er komt echter een verandering in de situatie. Het ministerie van OC en W zal op termijn het Formatiebesluit aanpassen. Tot die tijd is er geen beletsel een zgn. **kopklas** te formeren mits de verblijfsduur in acht wordt genomen.

F.H. Erkens

Inspecteur voortgezet onderwijs, Rotterdam

ToekomstPas

In september 2001 hebben de leerlingen die op dat moment in het derde leerjaar vmbo bouwtechniek zitten een primeur. Zij ontvangen de ToekomstPas, een soort creditcardje waarmee zij zich de garantie verwerven dat zij na het behalen van hun vmbo-diploma vier jaar lang kunnen werken en leren in de bouw- en houtnijverheid. De ToekomstPas is een initiatief van in eerste instantie de sociale partners in de bouwsector, waarbij later de afbouwsector (schilders en stucadoors) en de hout- en meubileringsbranche zich hebben aangesloten.

Aan de pas zijn nog meer voordelen verbonden dan alleen de leerwerkgarantie. Met de pas kan men kortingen krijgen op aankopen die een relatie hebben met de bouw of met het onderwijs. Ook voor de docenten in het vmbo zal de pas een nuttige functie krijgen. De communicatie rondom het project verloopt in grote mate via een website, www.toekomstpas.nl die naar verwachting vanaf juni 2001 operationeel is. Op 6 juni 2001 zal de ToekomstPas worden gepresenteerd tijdens de landelijke dag Bouwtechniek. Deze dag is bedoeld voor docenten vmbo bouwtechniek, ROC's, samenwerkingsverbanden en andere belanghebbenden.

Voor meer informatie:

Michiel Mons, projectleider ToekomstPas,
Tel. 079 368 58 48
E-mail: m.mons@bouwradius.nl

Bouwen aan je toekomst

Het NVOB gewest Noord-Brabant heeft voor het vmbo 3 videobanden gemaakt.

De eerste 2 banden met de titel "Bouwen aan je Toekomst" zijn uitermate geschikt voor de voorlichting op de basisscholen en voorlichting over vakkeuze bouwtechniek voor de 2e klassen van het vmbo.

In de laatste band volgen wij in een 10 delige TV-serie "Ambachtelijke Mensen" de bouw van een woning van ontwerp tot oplevering. Hierdoor wordt duidelijk wat er allemaal komt kijken bij zo'n bouwproces en welke vakmensen er allemaal meewerken. De 3 videobanden zijn te verkrijgen bij de gewestelijk secretaris van het NVOB in je regio of te bestellen bij:

NVOB gewest Noord-Brabant
Heuvelring 106, Postbus 848
5000 AV TILBURG
Tel. 013-5350510 fax. 013-5362735
e-mail: gewest.noord-brabant@nvob.nl

**WE VERWACHTEN U
OP DE LANDELIJKE DAG
OP 6 JUNI IN AMSTERDAM!**

Secretariaat Platform Bouwtechniek vmbo verhuisde naar Opleidingscentrum SVS

Vanaf 1 januari 2001 is het secretariaat van het Platform vmbo-bt ondergebracht bij het Opleidingscentrum SVS. Nico van Rooij van het Opleidingscentrum leidt het secretariaat. De eerste jaren van het bestaan van het platform is het secretariaat verzorgd door Bouwradius. Zoals afgesproken binnen het platform rouleert het secretariaat om de twee jaren onder de Landelijke organen voor beroeps- onderwijs binnen het Bouw- en Hout-cluster.

Platform vmbo bouwtechniek
p/a Opleidingscentrum SVS
De heer N.A.M. van Rooij
Postbus 76
2740, AB Waddinxveen
Telefoon: 0182 - 64 11 11
E-mail: n.a.m.vanrooy@svs.nl

Op 14 maart jl. vergaderde het Platform voor het eerst op het hoofdkantoor van het Opleidingscentrum SVS in Waddinxveen.

Regiobijeenkomsten

De afdeling bouwtechniek kent sinds jaar en dag de regiobijeenkomsten voor docenten. Deze bijeenkomsten zijn informeel van karakter en bieden de gelegenheid om elkaar te ontmoeten en van elkaar te leren. De bijeenkomsten blijven uiteraard – onder verantwoordelijkheid van het platform - bestaan. Op deze bijeenkomsten zal het impulsproject de komende jaren uitgebreid aan de orde komen. Deelprojectleiders zullen mogelijk als gastsprekers optreden. Landelijke organen gaan hun sub-netwerkbijeenkomsten gebruiken om over bepaalde deelprojecten informatie te geven.

Publicaties

Schoolwijzer (Arbo-naslagwerk voor gezond en veilig werken in scholen). 132 p., januari 2001, f 17,50 (excl. verzendkosten).
Bestellen: Stichting Vervangingsfonds en Bedrijfsgezondheidszorg voor het onderwijs Diensten Vf/Pf, Postbus 4839, 6401 JM HEERLEN, tel. 045 - 579 81 07.

J. v.d. Sanden e.a., *Bouwstenen in vernieuwend voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs* (over de integratie van AVO-vakken en de praktijkvakken). 272 p., januari 2001, f 32,50.
Bestellen: APS, afdeling VODA, Postbus 85475, 3508 AL UTRECHT, tel. 030 - 285 66 00.

Joke Huisman, *Praktijkgericht leren in het beroepsonderwijs*. 74 p., mei 2000, f 28,90 (excl. 6% BTW), ISBN 90-5003-306-7.
Bestellen: Cinop, Postbus 1585, 5200 BP 's-HERTOGENBOSCH, tel. 073 - 680 08 00, fax 073 - 612 34 25.

Colofon

De Nieuwsbrief 'Bouwtechniek uit de steigers' informeert docenten bouwtechniek over het landelijk impulsproject 'Vmbo in bedrijf – bedrijven in het vmbo'. Het project werkt aan de versterking van de positie van het vmbo in relatie tot het bedrijfsleven en het secundair beroepsonderwijs (SBO). De Nieuwsbrief verschijnt twee tot drie maal per jaar en wordt verzonden aan scholen met een afdeling Bouwtechniek ten behoeve van docenten, sectordirecteuren en coördinatoren. Tevens wordt de Nieuwsbrief gezonden aan de samenwerkingsverbanden en de ROC's. De redactieraad van de Nieuwsbrief bestaat uit A.J.J. van der Burg (KPC Groep), W.Everaard (regio-coördinator ZO) en W.Verhoog (landelijk coördinator bouwtechniek).
Drukwerk: Printhouse Voorschoten.

Redactieadres

KPC Groep, A.J.J. v.d. Burg
Postbus 482
5201 AL 's-Hertogenbosch
Telefoon: 073 - 6247 247
Fax: 073 - 6247 294
E-mail: a.vdburg@kpcgroep.nl